

*A Dél-Dunántúli Gépipari Klaszter és a
Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara
közös problémafelmérése és javaslatai a nehézségek kezelésére*

Ágazatspecifikus javaslatcsomag

Problémák a vállalkozások vezetőivel folytatott egyeztetések alapján:

1. ÉRZÉKEL-E/VÁRHATÓAN ÉRZÉKELNI FOG-E BÁRMILYEN PROBLÉMÁT CÉGE MŰKÖDÉSÉBEN?

HA IGEN, AZ AZONOSÍTOTT PROBLÉMA:

- A munkavállalók (panaszok vagy felkeresett országok miatti) **nem hatósági otthoni elkülönítése („karantén”) esetén javadalmazás/bérezés kérdésköre.** A szabadság itt nem lehet megoldás (korlátai miatt), az állásidő és ellentételezése a vállalkozásokat véreztetni ki, a fizetés nélküli szabadság pedig nem méltányos.
- A munkavállalók óvodás/iskolás **gyermekének elhelyezése, felügyelet biztosítása** nem megoldott. Nem tudunk széles körben, előre nem látható időtartamú szabadságokat engedélyezni. A szabadságnapok száma is elfogy.
- A munkavállalók **széles körű megbetegedése / hatósági elkülönítése** esetén számolnunk kell a működésünk teljes vagy részleges leállításával, miközben partnereink felé teljesítenünk kell.
- A várható leállás mellett már most tapasztalható, hogy hazai és külföldi partnereink **lemondanak projekteket,** ráadásul a vevők oldaláról a **fizetési fegyelem** nagy mértékű romlására is számítunk a tartalékolási kényszerhelyzet miatt. Ez veszélyezteti likviditásunkat: közterheket (bérjárulék, adók), béreket és szállítóinkat fizetnünk kell!!!
- Gyorsan kialakulhat a **körbetartozás** esete, **likviditás problémák** égetőek lesznek.
- Jelenleg önhibáján kívül számos vállalkozásnak a kereslet és a forgalom hirtelen visszaesésével kell megküzdenie – akár az ellátási lánc zavarainak, akár a gazdaság különböző ágazataiban a kereslet jelentős visszaesése miatt. Ugyanakkor a **működési költségeket gyakran egyáltalán nem lehet csökkenteni,** vagy csak lassan. Ez ahhoz vezethet, hogy az egészséges vállalkozások **önhibájukon kívül pénzügyi nehézségekkel kell megküzdeniük, különösen likvid források**

rendelkezésre állása tekintetében. A vállalatokat és a munkavállalókat új, likviditási intézkedésekkel (közvetlen támogatásokkal vagy azonnal lehívható likviditási kerettel) kell védeni (ld. következő pont).

- Bizonytalan, hogy a veszélyhelyzet feloldásakor is rendelkezésre fog-e állni a szakképzett, sokszor külföldi képzéseken fejlesztett **magasan kvalifikált munkaerő**. Ezen a téren a technológiai és gépipari cégek nehéz, és összetettebb helyzetben vannak, mint a rövidtávon és elsőként jelentős veszteségeket elszenvedő turizmus/vendéglátás ágazatok szereplői, akik valószínűsíthetően elsőként fognak a vészhelyzet elmúltával magukhoz térni, és esetükben az elvándorolt munkaerő pótlása sem ütközik akkora nehézségekbe, mint a technológiai és gépipari cégeknél, lévén a turizmus/vendéglátás ágazatokban magas a szakképzetlen munkaerő aránya.
- Szerződéses partnerek jelzik a leállást, de a megrendeléseiket kérik teljesíteni. Viszont nem biztos, hogy az árukat átveszik üzemükben több okból is: 1. ők is bezártak, 2. számla kiállítás ne történjen meg- fizetés későbbre tolódjon, 3. higiéniai okokból, megelőzési védőintézkedési céllal.

2. JAVASLATOK A PROBLÉMA MEGOLDÁSÁRA

Javaslatainkat egy hármas célrendszer mentén alakítottuk ki:

1. MUNKAHELY MEGŐRZÉS

Nemzetgazdasági érdek, hogy a gépipari és technológiai szektorra jellemző magasan kvalifikált, exportképes és nagy hozzáadott érték előállítására képes munkaerő megőrzésre kerüljön, a munkahelyek a válság elmúltával is fennmaradjanak.

Szintén életbevágóan fontos, hogy a „munkaerő” mögöttes ereje, a családok, a lehető legnagyobb anyagi (bér és bérjellegű kompenzációk stb.) és jóléti (oktatás, egészségügy is szociális ellátások stb.) biztonságban vészeljék át a veszélyhelyzeti, majd az azt követő időszakot.

2. ÉLETKÉPES, NAGY EXPORTHÁNYADÚ VÁLLALKOZÁSOK ÉLETBEN TARTÁSA

Ugyanígy nemzetgazdasági érdek, hogy az elmúlt évtizedekben hazai és exportpiacokon megmérettetett és bizonyított gépipari és technológiai cégek, mint a hazai ipar gerince, megóvásra kerüljenek.

Jelentős a szektorunk kitettsége a gépjárműipar folyamatainak. A hazai nagy autógyártók közvetlen hozzájárulása a magyar GDP-hez 5-6 százalék közé tehető, de a beszállítók és szolgáltatók további 8-9 százalékot jelentenek. Az elmúlt héten leálltak az Audi, a Suzuki, az Opel és a Daimler hazai üzemei, és senki nem tudja mikor jelennek meg újra megrendelőkként a cégeinknél.

Lényeges ugyanakkor, hogy a pandémiás válság megszűnését követően, illetve a gépjárműipar és más termelőipari ágazatok magához találásakor a hazai KKV-k aktív szereppel bírjanak a gazdaság újjáélesztésében.

3. HAZAI KKV SZEKTOR KIEMELT VÉDELME

Kiemelt nemzetgazdasági cél a hazai KKV vállalkozások megerősítése, különösen igaz ez a gépipari és technológiai szektorokra. A multinacionális vállalatokhoz képest korlátozott finanszírozási képessége és likviditási helyzetük alapján a szektor hazai, döntően családi tulajdonban lévő cégei differenciált elbánásban és támogatásban kell hogy részesüljenek.

Munkaidő, adók, járulékok:

- Üdvözljük a **47/2020 (III.18.) Korm. rendelettel** lehetővé tett rugalmas munkajogi szabályozási lehetőséget. Rendkívüli helyzet rendkívüli megoldásokat kíván, és mindkét oldalnak – munkavállalónak és munkáltatónak is rész kell vennie a tehervállásban. Ez közös felelősség.
- **Munkahely megtartó támogatások- vissza nem térítendő bértámogatás gyors bevezetése, egyszerűsített igénylési rendszer kialakítása.**

- **Ideiglenes (vészhelyzeti) részmunkaidő elrendelés** lehetőségének bevezetése a piaci vészhelyzet időtartamára (piaci vészhelyzet = megrendelésállomány hirtelen, drasztikus, nem piaci és nem versenyképességi okokra visszavezethető visszaesése) így megőrizhető a kvalifikált és beszkokott munkaerő (feltétel: a megrendelésállomány visszaesése legalább a cég dolgozóinak 10%-át közvetlenül érinti)

Az ideiglenes (vészhelyzeti) részmunkaidő időtartamára csökkentett munkabért fizetnének a munkaadók, illetve az állami költségvetés keresetkiegészítést fizet.

- Javasoljuk a **gépipari/autóipari KKV munkahelyvédelmi alap** létrehozását.
 - Állami hivatalos bérkompenzáció, támogatás a kieső dolgozók vonatkozásában, dolgozók járulékaira és béreire.
 - A teljes bértömegre (munkabér + keresetkiegészítés) **100% szociális hozzájárulási adó kedvezmény.**
- Javasolt a **munkaidőkeret módosítása**, a 4 hónapos keretet oldják fel és tegyék lehetővé, hogy a munkaadó a dolgozót elengedje egyedi bérezés mellett, a le nem dolgozott munkaidőt - pl. 1 év múlva -ledolgozza, de ne túlóradíj fizetésével; **időbank** létrehozása.
- Üdvözljük a NAV gyakorlatát, hogy jelen szűk likviditási helyzetben felhívta az adózók figyelmét az Art. és az Air. alapján egyedileg kezdeményezhető fizetési könnyítésekre. Szükségesnek tartjuk ugyanakkor egy általános **adózási likviditási segély (moratórium) bevezetését foglalkoztatóknak**, az összes adónemre: a központi és helyi adóhatóság 2020. december 31-ig **késedelmi pótlékot és mulasztási bírságot** ne számítson fel.
- Minden vállalkozás olyan arányban kapjon segítséget (anyagi) támogatást, amit ő maga teljesített a gazdaságban. **A korrektül működő cégeket támogassák, korrektül.** Az előző évi bevallásuk legyen egy alap az elszámolásnál, támogatásnál.
- Amennyiben elfogyott a szabadság és a részmunkaidős foglalkoztatás sem megoldás vagy nem megoldható, akkor a munkavállalókat fizetés nélküli szabadságra küldik; viszont állami forrásból a TB-t biztosítani kell továbbra is maradjon meg a biztosított jogviszony (megfontolandó az egészségügyi szolgáltatói járulék - havi 7.710,- Ft – elengedése, a biztosított jogviszony fenntartása mellett).

Banki ügyek, pénzügyek:

- Üdvözljük a **47/2020 (III.18.) Korm. rendelettel kihirdetett hitelmoratóriumot**. Lényeges ugyanakkor, hogy a bankrendszer likviditásának megőrzése és az egyéni felelősség erodálásának elkerülése érdekében lakossági körben a moratórium azokra az adósokra nem vonatkozhat, akiknek munkahelyét (és a válságot megelőző időszakokkal egyenértékű háztartási likviditását és életminőségét) állami segítséggel őriztük meg. A foglalkoztatókra érvényes moratórium ugyanakkor ilyen korlátozás nélkül fenntartandó, a gazdaság mihamarabbi újraindítása érdekében.
- **Kamatmentes kormányzati hitel** a járvány idejére, 2020. év végéig likviditási gondokra.
- **Gyorsított hitelbíráló és fedezetbíráló** a bankok részéről. Ez óhatatlanul a cégek egy része esetén nagy kockázatú kihelyezés, de egy viszont garancia vállalással államilag az adott cégek megtámogathatóak lennének. (A problémát az jelenti, hogy a cégek bedőlése a beszállítói lánc összeomlásával járhat, azaz jelenleg likvid cégeket is magával tud rántani egy második csődhullám. Most elsősorban a nagyobb kockázatot jelentő, de több személyt foglalkoztató cégek hitelfelvételét kellene megoldani első körben. Pl. KKV 11 főt foglalkoztat, nem jut hitelhez, bedől és ezzel magával rántja az amúgy likviditással rendelkező, neki beszállító KKV-kat.)
- Hitelek esetleges későbbi fizetése esetén, **ne legyenek késedelmi kamatok**. Türelemet a bankok részéről a hitel törlesztésekben, lehetőséget adva a törlesztőrészek **időpontjának kitolására, vagy a törlesztőrészek mérséklését, akár a futamidő megnövelésével**.
- A működő vállalkozások kapjanak hitelt - még akkor is ha a tulajdonos esetleg BAR listás - **teljes amnesztia** a működő cégek tulajdonosainak.
- **Fizetésképtelenségi szabályok lazítása**
 - **csődeljárás** kiegészítése egy állami szerepvállalási szabállyal: csődegyezség esetén
az adósok védelme érdekében a törvényes 120 napos fizetési haladék és a legfeljebb 365 napos meghosszabbított fizetési haladék kerüljön meghosszabbításra 180 illetve max. 420 napra.
a hitelezők védelme érdekében legyen lehetőség fizetési haladék lejárta előtt (moratórium 60 napjától) a követelések lehívására az állami költségvetés terhére, állami tartozásátvállalás keretében. Az állam regressz igénye legyen köztartozások módjára behajtható követelés.

- **kérelemre induló felszámolási** eljárásokban: a felszámolási eljárás iránti kérelem benyújtását követően a bíróság az adós kérelmére a tartozás kiegyenlítésére legfeljebb 90 napos határidőt engedélyezhessen (jelenlegi 45 nap helyett).

Pályázatok:

- Pályázatok esetében **automatikus könnyítés és határidő eltolás**, miután a helyzetre való tekintettel nem valósíthatók meg a tervezett feladatok. - Pályázati kötelezettségvállalások átütemezése.
- A **pályázati elszámolások felgyorsítása** - most nem megengedhető a több hónapos, féléves, éves elszámolás. Mivel most a záróelszámolások előtti ellenőrzésre nincs lehetőség, és minden bizonnyal létszámgondok is vannak az IH-nál, meg kellene kockáztatni a **kifizetéseket** azzal, hogy a jogosulatlan kifizetések utólag lesznek behajtvva. A cégeket ösztönözni kellene, hogy **gyorsított eljárásban adjanak be elszámolásokat**, mert elvileg ezek már kifizetett pénzek. Ennek ott van jelentősége, ahol még a cég az állami rendszertől vár kifizetést (nem az előleg terhére történik teljes egészében az elszámolás).
- Az uniós költségvetés terhére induljanak **újra a pályázatok; telephely fejlesztés, épület korszerűsítés, termékfejlesztés.**

További javasolt intézkedések:

- **COVID-19 forint állampapír kibocsátása** a MÁP Plusz mintájára – fizetőképességüket megőrző és a hazai gazdaság újraindításába befektetni kívánó gazdálkodó szervezetek és háztartások vegyenek részt az állami kiadások finanszírozásában.
- A helyi gazdasági **kamarák még erősebb bevonása a támogatási politikák kidolgozásába és végrehajtásába. Decentralizált fejlesztési programok tervezése és finanszírozása. Baranyai Iparfejlesztési program támogatása az újraépítés időszakában.**
- **Állami megrendelések felgyorsítása, a magyar KKV-k termékeinek beszerzése.** Közbeszerzési könnyítések egyeztetése az EU-val, válsághelyzetre hivatkozással.
- **Átképzési lehetőségek**, azonnali elemzése és vizsgálata, **on-line képzések bevezetése** akár az állásidő időszakában, **állami támogatással.**
- Külföldről érkező **alapanyagok zökkenőmentes beengedése** az országba, nemzetközi áruforgalom fenntartása.

- **Rezsi költségek fizetésének átütemezése** későbbre, hatósági támogatással.
- **Ellenőrizni és büntetni szükséges a jelenlegi helyzetet kihasználó áremeléseket**, pl. élelmiszerek, fertőtlenítőszer, számítástechnika, alapanyag.
- Boltok, raktárak **részidős nyitvatartása, házhozszállítás.**
- **Beszállítói közösségek és klaszterek támogatása, a menedzsment szervezeteket szolgáló új pályázati programok gyors kiírása.**

Dr. Sikfői Tamás

Dr. Sikfői Tamás
elnök

Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara

Rabó Szabolcs

Rabó Szabolcs
főtitkár

Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara

Dr. Hirth Markus

Dr. Hirth Markus
elnök

Dél-Dunántúli Gépipari Klaszter